

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Vita Antiquior, Auctore primorum quinque Cartusiæ Priorum chronologo
anonymo, Ex antiquissimo bibliothecæ Cartusianorum Coloniensium Ms.
deprompta a.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

A dentibus Cartusie Majoris Priori dono daret, Jacobus, Cartusie Neapolitanæ Prior, antequam monasterium illud Cartusianis restitutum esset, obtinuerit? Fateor, est sane, cur nodus hic solutu appareat difficilis. Attamen cum locus, quo S. Brunonis corpus, aut, si mavis, sacra ejus ossa essent recondita, Antonio Sabino, honorum omnium ac redituum monasterii S. Stephani procuratori seu prefecto per Cardinalem de Aragonia, commendatarium hujus abbatem, constituto, jam inde ab anno 1515, si Tutinus recte nolet, aut etiam, si Zanottio fides sit, jam inde ab anno 1502 divinitus fuerit revelatus, fieri potest, ut mandibulam ex iis duosque dentes ante annum 1514 a dicto Cardinali, qui bene erga Cartustianos erat affectus, Jacobus, Cartusie Neapolitanæ Prior, affinitate cum eo conjunctus, acceperit. Quod cum ita sit, mandibulam S. Brunonis cum duobus ejus dentibus ante annum 1514 Francisco a Puteo, Cartusie Majoris Priori, datam fuisse, ob ea, quæ Blumenvenna, auctor synchronus, ea de re memorie prodit, verosimilius, quam oppositum, a Zanottio, auctore recentiore, traditum, mihi apparet, licet interim huic etiam suffragetur Camillus Tutinus, in *Historia Ordinis Cartusienis Prospectu* scribens, anno 1514 reliquias aliquot, de Brunonis corpore collectas, Carthusiis Majori, Coloniensi et Parisiensi distributas fuisse: cum enim is scriptor, quantum ad Sancti reliquias, quas Coloniensis Carthusia anno 1514 obtinuerit, ex jam supra dictis certo erret, pondus iis, quæ de tempore, quo Sancti mandibula una cum duobus ejus dentibus Francisco a Puteo seu Cartusie Majori tradita fuerit, Zanottius in litteras mittit, addere non potest.

modoque, quæ ex his in Calabria supersunt, honorifice ibi servantur.

782 Ceterum etsi quidem, quæ de tempore ac modo, quo capitibus S. Brunonis mandibulam una cum duobus dentibus a Jacobo de Aragonia, Cartusie Neapolitanæ Priore, Franciscus a Puteo, Cartusie Majoris Prior, obtinuerit, Zanottius in litteras mittit, pro certis atque indubitatis, uti jam dicta probant, haberi haud queant, ei tamen, residuum capitibus S. Brunonis partem, herme argenteo, Sanctum representanti, inclusam, in Calabria S. Stephani monasterio honorifice hodieque asservari, lucubrationis suæ sæpissime laudatæ cap. 55 proxime cit. asserenti, absque ullo scrupulo assentiendum apparet. Præterquam enim quod Mattheus, Cartusie Bononiensis, Prior, sacrum Sancti caput, a reliquis ossibus sejunctum, auro et argento vestiendum, gemmisque ornandum esse, populo adstanti, ut Blumenvenna verbis supra recitatis docet, in Sancti translatione declaravit, scriptor ille e Calabriae monumentis, quæ sæpissime laudat, certo rescire potuit, quæ ea de re memorie prodit. Atque vel hinc dubitandum etiam non est, quin veritati consonet, quod de reliquo Sancti corpore in S. Stephani monasterio sub magnifico altari in arca marmorea hodieque asservato e Calabriae pariter, quantum opinor, monumentis loco cit. docet, licet interim hæc in rebus, ab ætate nostra remotioribus, fidem indubitatum facere non possint, hincque non pauca, quæ ex hisce Zanottius hausit, quæque data opera confutare operæ pretium non erat, asserta silentio prætereunda seu negligenda in Commentarii hujus decursu duxerim, non secus ac nonnulla alia, quæ ab aliis scriptoribus recentioribus traduntur, nec sat probato veritatis aut etiam verisimilitudinis fundamento suffulta arbitratus sum.

VITA ANTIQUIOR,

Auctore primorum quinque
Cartusie Priorum chrono-
nologo anonymo,

Ex antiquissimo bibliothecæ
Cartusianorum Colonien-
sium Ms. depromta a.

CAPUT UNICUM.

Occasio conversionis S. Brunonis; solitudinem petere statuit, alios in idem propositum attrahit, Gratianopolim pergit, in Cartusie eremum secedit, ad Pontificem, ex hac evocatus, se confert, solitudinem repetendi facultatem ab eo impetrat, in Turritanam Calabriae eremum se abdit, ibique moritur.

ANNO Dominicæ Incarnationis MLXXXII vel circa illum, dum solenne studium floreret Parisiis, præcipue in Philosophia et Theologia, et Jure Canonico, sicut generaliter consuevit, tale prodigium ibi dicitur accidisse. Quidam enim doctor præcipuus, et vita, ut videbatur, fama atque doctrina et scientia inter omnes doctores Parisienses excellenter honoratus, et mirabiliter gratosus, gravi et ultima infirmitate præventus, non diu decumbens, diem clausit extremum.

2 Cumque tota die, qua defunctus est, more Parisiensi in aula, funere in feretro decumbente, fuissent continue decantata divina Officia, in crastino mane, congregata ibidem Universitate Parisiensi tam scholarium quam doctorum, ut tam honorabili viro solemnem et honorabilem præberent funeralis Officii sepulturam, cum reverendi viri feretrum, in quo funus jacebat, vellent elevare ad ecclesiam deferendum, subito, cunctis stupentibus, qui mortuus videbatur et erat, elevato capite, resedit in feretro, et, omnibus audientibus, alta et terribili voce clamabat: Justo Dei JUDICIO ACCUSATUS SUM, et, hoc dicto, caput deposuit, et decubuit mortuus, sicut prius.

Doctor Parisiensis clarissimi nominis, qui obierat.

F primo se accusatum.

b

dein judicatum.

3 Qua voce cuncti attoniti et territi deliberraverunt, ipsum illo die nullo modo fore sepepiendum, sed usque in crastinum reservandum. Mane ergo sequenti cum multitudo maxima convenisset, et dictum funus, sicut prius, vellent ad ecclesiam deportare, defunctus, sicut prius,

AUCTORE
ANONYMO.

ac tandem
damnatum,
publice e fere-
tro procla-
mat,

c
Hinc Bruno,
qui horrendo
spectaculo in-
tererat, com-
punctus præ-
sentes aliquot

d

e

f

B

vehementissi-
ma efficacis-
simaque

* an turba-
buntur?

oratione ad
penitentiam
hortatur,

C

* an diluuium?

dumque eos
dictis abse-
quentes habet,
locum peni-
tentiae aptum

prius, elevato capite, dolorosa et terribili voce intonuit: JUSTO DEI IUDICIO IUDICATUS SUM.

4 Quam vocem multitudo, quæ aderat, clare intelligens et audiens stupuit plus, quam prius, et alterutrum conquirentes, quid sibi vellent innuere tam insoliti et inexperti defuncti clamores, adhuc determinaverunt ipsum ad aliud crastinum usque nullatenus tumulandum. Tertio vero die cum propter ista prodigia civitas convenisset, et funus, cunctis præparatis, vellent ad tumulum deportare, defunctus, sicut prius, jam tertio altissimo et moestissimo clamore personuit: JUSTO DEI IUDICIO CONDEMNATUS SUM c.

5 Qua horribili sententia audita, quasi omnes immenso fuerunt timore et tremore percussi, certi facti de condemnatione tanti viri, qui inter alios et super alios videbatur honestate vitæ, claritate famæ, dignitatis excellentia, et multiplici scientia ac sapientia præfulgere. Ea tempestate erat ibi magister Bruno d, natione Theutonicus, de civitate Colonia non obscuris parentibus natus e, ecclesiæ Remensis canonicus et ibidem scholarum magister in Theologia f, qui suprascriptis vocibus salubriter territus atque compunctus allocutus est quosdam socios ibi præsentibus infrascriptis vel similibus verbis: Eia, Carissimi, quid faciemus?

6 Omnes simul peribimus, non salvabitur, nisi qui fugerit. Si in viridi hæc fiunt, in arido quid fiet? Si homo tantæ dignitatis, tantæ literaturæ, qui videbatur tam honestæ vitæ, qui erat tam celebris famæ, sic indubitanter damnatus est, quid nos miserimi homunculi faciemus? Si lugubri voce unius homuncionis tam horribili et stupendo timore et tremore concussi et stupefacti sumus, quid faciemus, dum rugitus leonis, cum extremi iudicii tuba aures nostras perculerit? Cum omnes audiemus: Surgite, mortui, venite ad iudicium? Quo tunc fugiemus? Quomodo in tam horrendo iudicio, ubi columnæ cæli contremiscent, et angeli terrebutur et territi purgabuntur*, apparere poterimus? Ubi tunc latebimus?

7 Impossibile erit latere, intolerabile apparere; fugiamus igitur a facie gladii Dei, præoccupemus faciem ejus in confessione, venite adoremus, et procidamus ante Deum, ploremus coram Domino, qui fecit nos. Postquam igitur hodie vocem ejus stupendam audivimus, non obduremus corda nostra, sed exeamus de medio Babylonis, egrediamur Pentapolim, igne et sulphure jam succensam, et exemplo beati Pauli heremite, beatorum Antonii, Arsenii, Evagrii aliorumque Sanctorum cum beato Joan. Bapt. antra deserti quæramus, in montibus nos salvos faciamus, ut æterni iudicis iram, et sententiam damnationis æternæ, et diluvii* peccatorum in arca Noë, et in navicula Petri, in qua Christus ventum et tempestatem cessare fecit, id est, in navi penitentiae evadere valeamus et pervenire possimus ad portum et tranquillitatem salutis æternæ.

8 His vel similibus verbis atque sententiis seipsum et quosdam socios alloquens et exhortans deliberaverunt ipse et sex alii probi viri secum abrenuntiare mundo et pompis ejus, et ad perpetuam penitentiam peragenda heremi deserta competentia quarere, et ibidem, relictis omnibus divitiis et deliciis et honoribus hujus mundi, accipere singuli cruces suas, et nudum nudum Christum sequi per arctam viam,

quæ ducit ad vitam, et latam ac spatiosam deserere, quæ amatores et sectarios mundi perducit ad supplicia damnatorum.

9 Et ideo, quia audierant famam sanctitatis sancti Hugonis episcopi Gratianopolitani, qui prius aliquo tempore ejusdem magistri Brunonis in scholis creditur socius exstitisse g, Sancto Spiritu inspirante, proposuerunt ad memoratum sanctum episcopum simul accedere, et ejusdem auxilium et consilium requirere, ut in ejus diocesi, quam audierant multis desertis montibus habundare, mererentur locum congruum obtinere, in quo suum sanctum et salubre propositum possent effectui mancipare. Septem igitur Sancti Viri suprascripti prædicta de causa ad prædictum sanctum episcopum, duce sancto Spiritu, pervenerunt h.

10 Et, ut utar omnino verbis scriptis in Legenda viæ S. Hugonis episcopi memorati, per summum Pontificem, qui eum canonizavit, approbata, et confirmata i, Adest magister Bruno vir religiosus, scientia famosus, honestatis et gravitatis ac totius maturitatis quasi quoddam simulachrum; habebat autem socios magistrum Landuinum, qui post eum Prior Cartusie extitit, duos Stephanos, Burgensem et Diensem (hi sancti Rufi canonici fuerant, sed desiderio vitæ solitariae eis, abbate favente, sese conjunxerant) Hugonem etiam k, quem cognominabant Capellanum, eo quod solus ex eis sacerdotis fungere officio l, duos laicos, quos appellamus Conversos, Andream et Guarinum; quærebant autem locum heremiticæ vitæ congruum, necdumque repererant m. Hac ergo spe, simul et suavi sanctæ conversationis odore trahente, venerunt; quos episcopus, non solum grater, sed et reverenter suscepit, tractavit et voti compotes fecit.

11 Ipso namque consulente et juvante ac concomitante, Cartusie solitudinem intraverunt atque extruxerunt anno Domini millesimo octogesimo quarto, episcopus vero dicti sancti Hugonis quarto n. Viderat autem præfatus sanctus episcopus circa idem tempus per somnium in eadem solitudine Dominum suæ dignationi habitaculum construendum, stellas etiam septem ducatum sibi præbentes itineris o. Erant vero et hi septem; quapropter non istorum tantum, sed et qui successerunt eis, consilia libenter amplexus est, et usque ad mortem Cartusie habitatores semper fovit, et beneficiis et consiliis; licet vero et prius divini amoris totus arderet incendiis, nec aliter tamen ad disciplinæ celestis exercitia eorum exemplis et familiaritate inferbuit, quam si flammanti quis faci plures alias circumponat ardentis.

12 Erat cum eis, non ut dominus aut episcopus, sed ut socius, sed ut frater humillimus et ad cunctorum, quantum in ipso erat, obsequia paratissimus; adeo ut vir venerabilis Guillelmus Prior tunc S. Laurentii p, postea S. Theofridi abbas magistro Brunoni etiam ipse non modica religiosa devotione alligatus, beati Hugonis tunc contubernalis, (bini quippe per singulas habitabant cellas) apud magistrum Brunonem non leviter conquireretur, quod pene omnia ad humilitatem spectantia intra cellam præriperet officia episcopus, non saltem secum ut socius, sed potius conversaretur ut famulus.

13 In tantum autem heremum devotus inolebat et sedulus, ut eum magister Bruno non numquam

D

quæsiturus
ad Hugonem
Gratianopoli-
tanum episco-
pum cum iis-
dem se con-
fert.

g

h

Hic illos beni-
gne suscipit,

i

E

k

l

m

in condenda
Cartusia
juvat,

n

o

F

humillime
etiam ibidem
inter eosdem
vivens,

p

*Brunonemque
ferre loco abba-
tis habens.*

A numquam exire compelleret, Itē, dicens, ite ad oves vestras, eisque, quod debetis, exolvite. Eo tempore magnæ paupertatis et humilitatis ardore succensus dictus episcopus voluit equituras suas cunctas vendere, et de ipsarum pretio pauperibus erogare, propriisque pedibus in prædicatione discurrere; sed homo profundi cordis magister Bruno, cujus consiliis non aliter quam præceptis obtemperabat abbas, non consensit, timens, ne apud se de hoc forsitan extolleretur, aut a cæteris de singularitate judicaretur episcopis, aut, quod dubium non erat, id ipsum propter asperitatem et inæqualitatem consummare non posset itinerum.

*Ast hic ab
Urbano II
Papa, quem
olim discipu-
lum habuerat,*

14 Omnia prædicta sunt verba domni Guignonis scripta in Vita S. Hugonis Gratianopolitani episcopi, quæ hic inserenda iudicavimus, quia in eis primordia foundationis Cartusie declarantur, et magistri Brunonis excellentia innotescit et in hoc, quod eidem tam venerabilis, tam Sanctus episcopus cum tanta reverentia, sic ferventer et humiliter adhærebat, et cum eodem vere dici potest domus et Ordinis Cartusienensis patronus et fundator; et quamvis non

B primus, tamen quodammodo præcipuus institutor. Feliciter igitur fundata et inchoata fuit domus, et Ordo Cartusienensis tempore summi Pontificis Gregorii septimi, cui in Papatu successit Papa Victor, qui valde modicum, id est, tantum uno anno et mensibus quatuor circiter vixit. Quo mortuo, Urbanus secundus creatus est, cujus magister Bruno prius præceptor fuerat et magister *q*.

q
*evocatur; licet
autem reliqui,
sese, eo abou-
te, in Carthu-
sia mansuros,
negarent,*

15 Hic cito post creationem suam recordatus sapientiæ et sanctitatis et discretionis eximie magistri sui Brunonis, statim cogitavit eum habere, ut eum dirigeret et juvaret ad Apostolatus sollicitudinem et onera perferenda *r*. Cum igitur præfatus magister Bruno jam sex annis heremum Cartusie inhabitasset, et vocatus ad curiam Romanam, oporteret eum summo Pontifici obedire, et filiorum suorum cellicolarum societatem gratissimam, saltem ad tempus, deserere, ipsi subditi sui tanto sunt propter hoc dolore concussi, et tanta tristitia perturbati, quod omnino etiam ipsi dixerunt, se nullo modo in Cartusia mansuros, si eosdem accideret tam dulcissimi et dilectissimi Patris orbari præsentia et providentiâ spoliari.

*Pontifici ta-
men obtempe-
rat;*

C **16** Magister igitur Bruno propter istam filiorum desolationem non leviter desolatus, obedientiæ tamen debitum summo Pontifici non volens, nec valens licite denegare, ne locus Cartusie, a cellicolis derelictus, ad profanas et indignas manus, aut usus sæcularium deveniret, ipsum Casæ-Dei abbatem, qui fuerat unus de primis fundatoribus, facta donatione et cessione, reliquit, confecto super hoc ei publico instrumento *s*. Deinde venerabilis Pater, ad summum Pontificem veniens, eidem non longo, sed brevi tempore assistens, consiliis et auxiliis salutariibus ejus multa onera supportabat, et multum in regimine sanctæ Dei Ecclesiæ ejus sollicitudinem sua promptitudine sublevabat.

*verum ab hoc
brevis post so-
litudinem re-
petendi facul-
tatem impe-
trat,*

17 Diu tamen patienter dissimulare non potuit tristitiam, et dolorem conceptum de suorum dispersione filiorum, et strepitus et tumultus curiæ, impediens dulcedinem et quietem, qua frui et pasci in heremò consueverat, graviter ferens et diutius ferre non sustinens, exposita summo Pontifici sua desolatione, cum summa instantiâ imploravit et impetravit e curia sepa-

rari, et quod posset ad heremum et cellæ jam prægustatam dulcedinem et desideratam requiem repedare.

*AUCTORE
ANONYMO.*

18 Et cum summus Pontifex vellet eum confirmare in archiepiscopum Regiensem, ad quam ecclesiam, ipso Papa annuente, electus fuerat *t*, nullo modo consensit, sed ipso spreto atque contempto, Apostolico valesaciens ad Calabriæ quandam heremum, cui Turris nomen erat, Deo duce, pervenit, ibique, multis clericis et laicis congregatis, monasterium instituit, in quo usque ad finem vitæ suæ in solitaria vitæ proposito humilitate constans, caritate flagrans, devotione fervens, Deo semper adhæsit, et ibidem itinerarii sui cursum feliciter consummavit *u*. Quem gloriosum Patrem adeptum fuisse bravium, et coronam felicitatis æternæ divina Clementia per nonnulla miraculosa indicia declaravit.

*atque in Cala-
briæ eremum
secedit,*

19 Prius tamen quam de curia recederet, ejus, ut creditur, meritis et precibus, divina Misericordia omnes ejus socios ut subditos revocavit, ita quod omnino omnes redire Cartusiam consenserunt *x*. Et ideo magister Bruno impetravit a summo Pontifice litteras ad venerabilem virum Siginum abbatem monasterii Casæ-Dei, quatenus locum Cartusie derelictum per magistrum Brunonem omnino infra triginta dies a receptione Papalium litterarum redderet et restitueret sociis ac subditis magistri Brunonis cum omni pristina libertate.

*cum ante effe-
cerat, ut, qui
Cartusiam
reliquerant,*

20 Et istæ videntur primæ litteræ Papales, quæ inveniuntur de Ordine Cartusienensi facere mentionem *y*; quæ circa principium Cartularii Cartusie sunt conscriptæ. Abbas vero Siginus, recepto mandato Apostolico, granter et hylariter obedivit, et magistro Landuino ac suis sociis locum Cartusie libere et liberum reddidit per publicum instrumentum, quod circa principium Cartularii Cartusie est transcriptum *z*. Prædictum autem fratrem Landuinum magister Bruno Priorem ordinaverat Cartusie, antequam ad partes Calabriæ transmearet *aa*.

*eo jam, præ-
posito is Lau-
duino, rediis-
sent.*

21 Quia igitur judicia Dei sunt incomprehensibilia et abyssus multa, non est locus Cartusie indignior judicandus ex eo, quod, postquam sex annis fuerat divino cultui dedicatus, a prædictis sanctis viris fuerit derelictus; sed potius propter hoc est mirabilior et dignior reputandus, quasi, qui etiam derelictus, tantæ virtutis fuerit, quod suos incolas meruerit ac prævaluerit revocare, nec sine Dei cultoribus, nec absque divinis laudibus potuerit remanere.

y

z

aa
*Biographi hac
occasione*

22 Sicut etiam divinæ dispensationis Providentiæ Apostolos, jam cæli et terræ principes, æterna prædestinatione constitutos, in passione Christi nihilominus cadere permisit, et a veritate Christianæ fidei separari *bb*, ita etiam quod aliqui ex discipulis, civitate sanctificata Jerusalem derelicta, ad castella extrinseca infidelitatis vento dispersi, desperationis fluctibus vacillabant, Christo verumtamen corporaliter resurgente, resurrexerunt et ipsi spiritualiter, constantiores et firmiores in fide, et amore Christi postmodum permansuri, et quia jam recesserant ab Jerusalem stadiis sexaginta, eodem die redeuntes fuerunt Christi visione cum aliis discipulis reformati; ita Deus Cartusie incolas primo dimisit recedere, ut postea redeuntes firmiores existerent, et in sancta perseverantia fortiores.

F

*in dicinam
Providentiam*

bb

23 Qui enim in fine sexti anni recesserant,

*observatis,
in*

AUCTORE
ANONYMO.
cc

* al. naturali

tempusque,
quo Bruno
post egressum
e Carthusia
obierit.

dd

* al. magister

cc

ff

in septimo anno redierunt *cc*, ut daretur eis intelligi, quod, sicut septima die Dominus in creatione primaria a laboriosis operibus requievit, et post passionem eodem die quievit similiter in sepulchro, et septimus annus in lege generali * fuerat deditus requiei, et septies septimus annus dicitur jubilei, ita septimo anno habitatores Cartusiae redeuntes, ibidem a similibus cessantes operibus peccatorum, spirituali contemplationis requie recreati et in sepulchro Christi, id est, in claustro et cellis absconditi quiescentes, tandem ad septimum septinarium jubilei, laudem et requiem æternam æternæ gloriæ designantis, ipsi tunc numero septem feliciter pervenirent.

24 Bruno igitur, vir sanctissimus et gemina scientia præditus, tam divina scilicet quam humana, eloquentia Tulliana præclarus, discretionem, devotionem, morum excellenti honestate præfulgens, cælestiumque virtutum copioso thesauro ditatus atque dotatus, Deo et hominibus dilectus et gratus, heremum Cartusiae rexit sex annis, et post, ut prædictum est, a Papa vocatus, et non diu post *dd* ad heremum Calabriæ, cui Turrus nomen est, transiens, ibi, sancto constructo monasterio, multorum Dei servorum anachoretarum rector extitit et minister *, et ibidem, felici vitæ suæ cursu peracto, migravit ad Dominum post egressum Cartusiae undecimo anno nec plus, nec minus, sicut in libris Consuetudinum domni Guigonis, quæ sunt in domo Cartusiae, continetur *cc*. Juxta sepulchrum ejus immediate fons vivus emanat, qui divina clementia in hujus Viri sancti meritis multis languoribus fidelium optatæ confert remedia sanitatis *ff*.

ANNOTATA.

a De hac Sancti Vita, auctore, a quo, et tempore, quo scripta videtur, Commentarii prævii num. 8 et septem seqq., quæ necessaria congruæque arbitratus sum, in medium adduxi, uti etiam de antiquissimo, e quo deprompta illa fuit ac nobiscum communicata, Ms. primorum quinque Cartusiae Priorum Chronici exemplari.

b Hanc Sancti Vitam ante sæculum tertium decimum concinnatam non fuisse, verosimillimum, imo prope indubitatum, apparet ex Universitatis nomine, quo hic condecoratur Parisiensis academia. Ad Commentarium prævii num. 12 et 13; iis autem, quæ ibidem dicta sunt, addi potest, Pontifices Romanos Innocentium III, qui anno 1216 obiit, Honorium itidem III, Innocentium IV et Alexandrum pariter IV sæculo xiii privilegia Academiae Parisiensi impertisse, cumque litteræ, hunc in finem datæ, a vocibus Noverrit universitas vestra, aut Universitas magistrorum et scholarium inchoarentur, factum hinc, uti inter eruditos fere omnes modo convenit, primum esse, ut academia Parisiensis nuncupata fuerit Universitas.

c Quid de hic narrato Parisiensis defuncti, qui, sese damnatum, e fœtro vociferatus sit, horrendo spectaculo, sive publice id coram multis, sive, paucis dumtaxat presentibus, factum adstruatur, sentiendum sit, uti etiam an fœrali historia S. Bruno in eremum pulsus fuerit, studioso lectori ex iis, quæ de hac Commentarii prævii §§ 10 et tredecim seqq. disserui, judicandum relinquo.

d Dato etiam, horribile damnati spectaculum Parisiis accidisse, eique etiam S. Brunonem in-

terfuisse, hinc tamen consequens nondum erit, ut tum ibidem Sanctus docuerit. Vide Commentarii prævii num. 175 et seq.

e De nobili Brunonis genere videsis Commentarium prævium § 2.

f Theologiam scilicet Remis Bruno docuit, uti Commentarii prævii num. 78 et seq. ostendi.

g Actum apud nos est de sancto isto Gratianopolitano episcopo ad 1 Aprilis diem, quo nomen ejus Martyrologio Romano exstat insertum; Anno autem ab Incarnatione Domini, uti ibidem Guigo, quintus Cartusiae Majoris Prior, Hugoni æqualis sanctaque amicitia, quamdiu vixit, conjunctus, in illius Vita, quam, jubente summo Pontifice Innocentio II, concinnavit, num. 55 testatur, millesimo centesimo trigesimo secundo, ætatis... suæ ad minus octogesimo, mense quarto e mortali hac vita ad immortalē migravit; quare, cum ante annum 1052 natus haud fuisse videatur; Bruno autem jam inde ab anno circiter 1050, uti in Commentario prævii § 2 docui, natales sit consecutus, docereque Remis jam inde ab anno 1060 aut etiam citius e dictis ibidem § 4 inceptur, ex utriusque ætate liquet, hujus potius illum in scholis discipulum, quam socium, contra ac biographus noster ferri hic ait, aliquando existisse, licet interim nec hoc, utpote nullo etiam antiquitatis testimonio firmari valens, asseverare ausim.

h Sanctum nostrum ejusque socios, viso Parisiis fœrali damnati spectaculo, ad Hugonem, Gratianopolitanum episcopum, recta se contulisse, biographus hic docet; ast hoc a vero alienum esse probant, quæ in Commentario prævii num. 114 et seqq. in medium adduxi.

i Guigoni quidem, quinto Cartusiae Majoris Priori, Innocentius II Papa, postquam anno 1154 (adi operis nostri tom. I Aprilis pag. 56, num. 4) in concilio Pisano Hugonem, Gratianopolitanum episcopum, biennio dumtaxat ante vita functum, Sanctis adscripsisset, in mandatis dedit, ut hujus sancti antistitis gesta omnia litteris consignaret; verum lucubrationem, qua id Guigo, Pontificio præcepto obtemperans, fecit, a Pontifice illo, uti hic biographus noster tradit, confirmatam approbatamque fuisse, a scriptoribus antiquis memoriae proditum non invenio, licet interim res vero neutiquam appareat absimilis.

k De Lauduino, duobus Stephanis, Burgensi scilicet ac Diensi, monasterio S. Rufi, e quo hi fuerunt, necnon Hugone capellano, qui Sanctum ad Hugonem, Gratianopolitanum episcopum, comitati esse hic narratur, videsis Commentarii prævii § 25, a num. 454 usque ad num. 444.

l An ex his Guigonis verbis consequens sit, ut Sanctus, cum ad Hugonem, Gratianopolitanum episcopum, accessit, sacerdotio initiatus non fuerit, Commentarii prævii num. 442 et seq. discussum invenies.

m Quid ex hisce Guigonis verbis consecutorium appareat, Commentarii prævii num. 420 vide expositum.

n Anno Christi hic signato vere esse Sanctum, comitesque ejus Cartusiae eremum ingressos, luculentissime, quæ in Comm. præv. num. 470 et tribus seqq. in medium protuli, contra Baronium potissimum aliosque, anno 1086 id factum, contententes, evincunt. Nec eventum illum cum anno quarto Hugonis episcopatus, etsi etiam ad hunc ille jam inde ab anno 1079 fuerit promotus, perperam componi, palam est ex iis, quæ ibidem num. 506 et seq. hanc in rem disserui. Verba interim omnia, quæ tempus ingressus S. Brunonis ejusque

A *ejusque sociorum in Cartusiam exprimunt, quæque, veluti a Guigone in Vita S. Hugonis, Gratianopolitani episcopi, suppeditata, hic citantur, ab hac Guigonis lucubratione, tum apud nos, tum apud Surium absunt; ut adeo vel exemplaria, e quibus tum apud nos, tum apud Surium conscripta a Guigone S. Hugonis Vita publici juris facta est, dictorum verborum omissione fuerint vitata, vel ut biographo nostro, qui præterea in nonnullis aliis lectionibus a dicta, prout apud nos et Surium edita est, sancti illius antistitis Vita dissonat, Vita ejusdem exemplar corruptum præluxerit. Ac postremum quidem hoc verosimilius vel ex eo puto, quod elogii quoque, Commentarii prævii num. 7 dati, exemplar, quod ei præluxit, quodque tamen pro incorrupto habuit, fuerit corruptum, uti liquet ex iis, quæ ejusdem Commentarii prævii num. 319 dicta sunt.*

o *De oblata hac S. Hugoni, Gratianopolitano episcopo, visione ejusque adjunctis videsis Commentarii prævii num. 425 et aliquot seqq.*

p *Cella est seu prioratus in urbis Gratianopolitanae suburbio, a mox hic subjecto S. Theofridi, de quo Operis nostri tom. I Aprilis pag. 41 in Annotatis ad lit. d, monasterio dependens; hujus autem e cellæ illius Priore postea abbas hic memoratus Guilielmus, licet vitam eremiticam seu solitariam in Cartusia cum Hugone et Brunone duxerit, propterea tamen non magis, quam prior e binis hisce Sanctis Cartusianus existit. Ad Galliam Christianam auctam tom. II, col. 766.*

q *Prior e tribus hisce Pontificibus anno 1083 excessit e vivis, cumque, qui ei fuerat successus nomenque Victoris assumpserat, Desiderius anno 1087 etiam obiisset, ad S. Petri Cathedralam evehctus tandem est Otto seu Odo, qui Urbani II nomen accepit, quique S. Brunone Remis magistro usus aliquando fuerat, uti in Commentario prævio num. 96 ostendi.*

r *Fuisse Sanctum ab Urbano II Papa e Cartusia evocatum, e primorum quatuor Cartusiarum Priorum Chronologo apud Labbeum tom. I Bibliothecæ novæ librorum Mss. pag. 658 indubitatum est, uti etiam Brunonem, antequam id fieret, Cartusiam, uti mox hic subditur, recessisse sex annis; verum posteriorem ex hisce non pro completo, sed pro incompleto duntaxat habendum esse, facile quisque colliget ex iis, quæ § 50 de tempore, quo Sanctus ad Urbanum II Papam accessit, disserui.*

s *De instrumento hoc, per S. Brunonem Seguinum, celeberrimi diocesis Claromontensis in Alvernia monasterii Casæ-Dei abbatem, qui recte hic, quemadmodum recitata Commentarii prævii num. 305 et binis seqq. donationis Cartusiarum litteræ fidem faciunt, e primis hujus donatoribus unus existisse dicitur, concessio, ad Comment. prævium num. 315 et binis seqq.*

t *Ad Rhegiensem in Calabria archiepiscopatum Sanctus noster electus seu postulatus fuit anno 1090, uti probant, quæ huc spectantia in Commentario num. 352 et seq. adduxi.*

u *Anno scilicet, ut Commentarii prævii num. 729 docui, 1101, cum sibi jam in Turritana eremo tringinta circiter discipulos adjunxisset, uti e Turritanorum, qui Lanuino post Sancti obitum obedientiam promiserunt, monachorum Catalogo, in Commentarium prævium num. 622 illato, fas est colligere.*

x *Ut omnes Brunonis discipuli Romam ad eum*

Octobris Tomus III.

convenerint, miraculo factum, innuere hic videtur noster biographus; qua de re, quid sentiam, Commentarii prævii num. 327 edixi.

y *Pontificias illas litteras Commentarii prævii num. 328 integras dedi; in iis autem, non Ordinis Cartusienensis, sed cellæ duntaxat seu monasterii, a Brunone constructi, mentio fit.*

z *Instrumentum istud in Commentarium prævium intuli num. 329. Ceterum quid de tempore, quo floruerit hic Sancti nostri biographus, e Cartulario Cartusienensi, cujus hic meminit, concludendum appareat, videsis Commentarii prævii num. 12 et seqq. expositum.*

aa *Lauduinum S. Bruno, non tunc primum, cum apud Pontificem jam existeret, uti hic indicari videtur, sed cum e Cartusia abiret, Priorem constituit, uti liquet e recitatis in Commentario prævio num. 329 litteris, quibus Cartusiam Landuino aliisque Sancti discipulis Siginus, Casæ-Dei abbas, restituit.*

bb *Omnes Apostolos in Christi Passione a fide defecisse, soli heterodoxi asserunt; quare a vero hic aberrat biographus.*

cc *Liquet hinc, etiam secundum hunc biographum nostrum annos sex, quibus S. Bruno, antequam ab Urbano II Papa Romam evocaretur, Cartusiam recessit, incompleto duntaxat fuisse.*

dd *Paucis duntaxat mensibus Bruno apud Urbanum Papam, antequam in Turritanam Calabriæ eremum secederet, commoratus est, uti manifestum fit ex iis, quæ Commentarii prævii § 51 dicta sunt.*

ee *Errorem hic in biographo nostro cubare, indubitatum est. Ad Commentarii prævii § 50.*

ff *De prodigioso, qui hic memoratur, fonte, miraculisque, quæ aquarum ejus virtute fuerint patrata, videsis Commentarium prævium num. 753 et aliquot seq.*

VITA ALTERA,

**Auctore Francisco a Puteo
Cartusiarum Majoris Priore,**

**Ex editione, Basileæ anno
circiter 1515 adornata.**

PROLOGUS.

**Cur Sancti Vitam describere
aggrediatur, auctor
exponit.**

Non solum Dominum in Sanctis ejus, sed etiam ipsos Sanctos in Domino laudare jubemur, sicut scriptum est: Laudemus viros gloriosos, et parentes nostros in generatione sua a. Homines divites in virtute, et pulchritudinis studium habentes, pacificantes in domibus suis. Quorum corpora in pace sepulta sunt: et laudem eorum nunciat Ecclesia. Laudemus, inquam, et verbo et imitatione dignos laude mon-

AUCTORE
ANONYMO.

Sanctos in
Domino lau-
dare,

a